

ETIČKI KODEKS ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA

 Gradanske
Inicijative

Izdavanje ove publikacije omogućila je i Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID) kroz program „Inicijativa javnog zagovaranja građanskog društva“ kojim rukovodi Institut za održive zajednice (ISC).

Stavovi izneti u ovoj publikaciji predstavljaju stavove autora i nužno ne izražavaju stavove ISC-a, USAID-a ili Vlade SAD-a.

**ETIČKI
KODEKS
ORGANIZACIJA
CIVILNOG
DRUŠTVA**

ZAŠTO ETIČKI KODEKS?

Osnovna ideja osnivanja neprofitnih nevladinih organizacija jeste da služe javnom interesu i opštem dobru. Iskustvo neprofitnog sektora iz prethodnih dvadesetak godina pokazalo je, međutim, da ideje i značenja termina kao što su opšte dobro, javni interes, sistem vrednosti ili demokratsko društvo nemaju i ne mogu imati univerzalno značenje. S druge strane, značenje tih reči jeste od suštinske važnosti za rad neprofitnih organizacija; dakle, legitimno pitanje jeste: kada organizacija govori o javnom interesu ili sistemu vrednosti, kako možemo znati o čemu zapravo govori?

Dalje, neprofitni sektor u Srbiji sve više teži da postane partner drugim sektorima u kreiranju i razvijanju društva i sve više to jeste. Sve veće javno prisustvo i značaj sektora, kao i činjenica da se sektor finansira od javnih sredstava, podrazumevaju i veću odgovornost — građanima i građankama, zajednicama u kojima radimo, društvu

koje pokušavamo da promenimo nabolje. Iako postoje zakoni koji regulišu naš rad, nije uvek sasvim jasno na koji način smo odgovorni građanima i građankama – svojoj bazi, korisnicima.

Na kraju, jedna od najvažnijih uloga neprofitnog sektora jeste i da bude neka vrsta korektivnog faktora u društvu, da ukazuje na razlike između deklarativnih vrednosti i stvarnog ponašanja u oba druga sektora. Neprofitni sektor u Srbiji je većinom tu ulogu dostojno i obavljao u proteklih dvadeset godina. Ali sektor koji preuzima takvu ulogu mora biti svestan da i u okviru sektora mogu postojati isti problemi: razlika između deklarativne posvećenosti vrednostima i njihove stvarne primene u praksi. Realno je pitanje onda: ko i kako uočava tu razliku? Ili drugim rečima: ko čuva čuvare?

Ne postoji jedan i jasan odgovor na ova pitanja. Ali jedan od odgovora može biti samoregulacija, to jest uspostavljanje zajednice organizacija koje su razjasnile

---

šta su njihove osnovne vrednosti i šta je njihovo značenje, i dobrovoljno prihvatile da ih se pridržavaju. Ta zajednica nije formalna i ne podrazumeva asocijacije, mreže ili koalicije. To je zajednica bazirana na jasnom i dobrovoljnom prihvatanju istih vrednosti i principa rada.

Za takvu zajednicu presudno je kako se u njoj postiže konsenzus oko sistema vrednosti, kao i brojnost i posvećenost pripadnika zajednice koji se aktivno uključuju u proces stvaranja i unapređivanja tog sistema. Zato je prvi korak u pokušaju da se makar delimično odgovori na postavljena pitanja predlog etičkog kodeksa.

Gradanske inicijative su savetujući se s drugim organizacijama civilnog društva u Srbiji, u okviru projekta „Inicijativa javnog zagovaranja građanskog društva – Civil Society Advocacy Initiative (CSAI)“, koji realizuje Institut za održive zajednice – ISC, a finansira Agencija SAD za međunarodni razvoj – USAID, pripremile Etički kodeks organizacija

civilnog društva, koji je zaključno s 31. decembrom 2012. godine potpisalo 114 udruženja. Etički kodeks udruženja otvoren je za dalju diskusiju i unapređenje, ukoliko udruženja prilikom njegove primene ukažu da je potrebno da se menja. Sve zainteresovane organizacije mogu i dalje pristupiti Etičkom kodeksu popunjavanjem Pristupnice koja se može preuzeti sa sajta Građanskih inicijativa.

(<http://www.gradjanske.org/page/news/sr.html?view=story&cid=3633&csectionId=1>)

Beograd, januar 2013. godine

Ovim kodeksom utvrđuje se skup vrednosti i principa kojih se u svom radu i ostvarivanju ciljeva organizacije potpisnice pridržavaju.

OSNOVNE POSTAVKE

Društvena promena i neprofitnost

Verujemo da je društvena promena osnova našeg rada. Ideje kojima se vodimo nisu usmerene na ličnu korist, već na dobrobit veće grupe ljudi i društva u celini.

Poštovanje ljudskih prava

Verujemo da svi građani i građanke imaju ista ljudska prava. Podržavamo primenu relevantnih međunarodnih dokumenata o ljudskim pravima, a posebno Evropske konvencije o ljudskim pravima. Verujemo da društvo treba težiti da obezbedi ravnopravne mogućnosti za sve bez obzira na pol, rasnu, etničku i versku pripadnost, socijalno poreklo i društveni status, obrazovanje, starost, fizičke i psihičke sposobnosti, seksualnu orijentaciju ili bilo koju drugu ličnu osobinu.

Društvena promena i neprofitnost

Verujemo da je društvena promena osnova našeg rada. Ideje kojima se vodimo nisu usmerene na ličnu korist, već na dobrobit veće grupe ljudi i društva u celini.

Aktivizam

Verujemo da svako ima ličnu odgovornost prema društvu, što se odražava kroz aktivno zalaganje za vrednosti koje poštujemo i delovanje za društvenu promenu kakvu želimo da postignemo.

Odgovornost

Kao nevladine i neprofitne organizacije odgovorni smo za svoj rad i rezultate javnosti, našim korisnicima i partnerima, zajednicama u kojima radimo.

PRINCIPI RADA

Primenjujemo vrednosti u praksi

Ideje o društvenoj promeni za koje se zalažemo odražavaju se u praksi kroz naš način rada da bismo ostvarili svoje ciljeve, kroz strukturu organizacija, procedure i pravila rada, odnos prema onima koje angažujemo i zapošljavamo, volonterima, građanima, partnerima i promovisanje u javnosti. Istinito prikazujemo informacije vezane za naš rad, aktivnosti i rezultate.

Nezavisni smo

Nezavisni smo u odlučivanju i ostvarivanju svojih ciljeva, aktivnosti i programa. Ne prihvatamo obaveze prema bilo kom pojedincu, organizaciji, instituciji ili političkoj partiji ukoliko one mogu uticati na nezavisnost u odlučivanju. Uspostavljamo procedure i pravila za rad koji sprečavaju donošenje odluka u neskladu s našim vrednostima ili onima što ne doprinose društvenoj promeni koju želimo da postignemo.

Poštujemo zakon

Odgovorni smo vladavini zakona u državi u kojoj radimo kroz poštovanje zakona, propisa i međunarodnih ugovora što se primenjuju u Srbiji.

Ukoliko se ne slažemo za zakonima, ne kršimo ih, već aktivno delujemo da ih promenimo.

Obezbeđujemo najviši kvalitet upravljanja

Posvećeni smo stalnom unapređivanju dobre prakse u upravljanju našim radom.

Smatramo da nezavisna i volonterska tela, poput upravnih i nadzornih odbora, imaju važnu ulogu u odlučivanju i nadgledanju naših aktivnosti, rada i rezultata. Za članove/ članice odbora biramo kompetentne, odgovorne i nezavisne osobe.

Imamo jasnu politiku sprečavanja sukoba interesa

Svesni smo da svako od nas može, u okviru svakodnevnog posla, doći u situacije u kojima se sukobljavaju različiti interesi. Ulažemo napore i uspostavljamo procedure da sve postojeće i potencijalne sukobe interesa na vreme prepoznamo i sprečimo, to jest korigujemo tako da ni u jednoj situaciji ne nanesu štetu organizaciji, našim korisnicima, partnerima i saradnicima.

Naš rad je javan

Smatramo da smo za svoj rad odgovorni građanima i građankama Srbije. Zato sve aspekte svog rada činimo dostupnim javnosti – bilo da je reč o aktivnostima, rezultatima ili finansijskim sredstvima.

Profesionalni smo u obavljanju aktivnosti

Posvećeni smo stalnom unapređivanju kvaliteta svog rada. Angažujemo kompetentne, ažurni smo, informisani i poštujemo principe dobre komunikacije. Ispunjavamo obećanja i obaveze koje preuzimamo i ne preuzimamo obaveze za koje nišmo sigurni da možemo da ih ispunimo.

Principijelni smo u prikupljanju sredstava

Pri prikupljanju sredstava vodimo računa o ciljevima, programima i realnim potrebama i kapacitetima organizacije. Zato apliciramo samo za sredstva i aktivnosti u skladu s našim ciljevima i programima i ona koja možemo kompetentno i kvalitetno da obavljamo.

Odnos prema sredstvima koja su nam poverena

Odnosimo se odgovorno prema sredstvima koja su nam poverena. Pažljivo upravljamo finansijama i vodimo računa kako o efikasnosti tako i o efektivnosti.

Poštujemo ljude koji rade

Poštujemo prava svojih zaposlenih i interna dokumenta, pravila i procedure formiramo tako da su u skladu s relevantnim međunarodnim i nacionalnim dokumentima o poštovanju ljudskih prava. Odnosimo se prema zaposlenima i volonterima s poštovanjem i dostojanstvom, vodimo računa o zdravlju i socijalnoj sigurnosti, ulažemo u njihov razvoj i omogućavamo da iskoriste potencijale, trudimo se da adekvatno nagradimo njihov trud.

Cenimo korisnike

Prema ljudima s kojima radimo odnosimo se profesionalno, ljubazno, pristojno i pošteno, s poštovanjem i dostojanstvom. Imamo jasnu komunikaciju s njima i otvoreni smo u vezi s tim šta možemo i šta ne možemo da uradimo. Uključujemo te ljude u odluke koje donosimo. Ne pravimo razliku među njima bez obzira na pol, rasnu, etničku i versku pripadnost, socijalno poreklo i društveni status, obrazovanje, starost, fizičke i psihičke sposobnosti, seksualnu orijentaciju ili bilo koju drugu ličnu osobinu. Uspostavljamo mehanizme koji omogućavaju korisnicima da izraze kritičko mišljenje o našem radu.

Poštujemo principe dobre saradnje

Sa organizacijama, institucijama i licima s kojima komuniciramo ili saradujemo rukovodimo se principima uzajamnog uvažavanja i međusobnog poštovanja i tolerancije. Ukoliko upućujemo kritike na njihov rad, ne upotrebljavamo uvrede, laži i klevete, a pre izricanja mišljenja prikupimo sve informacije i uverimo se da su tačne. Posebno vodimo računa o poštovanju ovih principa prilikom komunikacije i saradnje s drugim organizacijama civilnog društva. Pružamo aktivnu podršku svim inicijativama civilnog društva osim ako su u suprotnosti s našim vrednostima i principima.

UDRUŽENJA – POTPISNICI ETIČKOG KODEKSA

do 31. 12. 2012. GODINE

1. „Ambasadori životne sredine“
2. AS – Centar za osnaživanje mladih osoba koje žive sa HIV-om i AIDS-om
3. Asocijacija potrošača grada Pančeva
4. Asocijacija slobodnih i nezavisnih sindikata
5. Balkanski centar za migracije i humanitarne aktivnosti
6. „Beogradska otvorena škola“
7. CEFE Srbija
8. Centar „Živeti uspravno“
9. Centar lokalne demokratije LDA
10. Centar potrošača Srbije – CEPS
11. Centar za afirmaciju civilnog društva
12. Centar za evropsku i razvojnu ekspertizu i programe – CEDEP
13. Centar za evro-regionalne projekte – CERP
14. Centar za jednaka prava
15. Centar za obrazovne politike
16. Centar za obuku i rekreaciju – COR
17. Centar za palijativno zbrinjavanje i palijativnu medicinu „BELHOSPICE“
18. Centar za praktičnu politiku
19. Centar za ratnu traumu
20. Centar za razvoj agrobiznisa „Horgoš“
21. Centar za socijalno preventivne aktivnosti – GRiG
22. CIP – Centar za interaktivnu pedagogiju
23. „Dijalog“
24. „Distrikt 0230“ – Udruženje za negovanje urbane kulture i ljudskih prava

25. DOM-ALTER EGO
26. Društvo „Dunavski venac“
27. Društvo „Pitke vode“
28. Društvo računovođa i revizora Zrenjanin
29. „Eco urbana radionica“
30. Ekološki pokret Ibar
31. Ekološki pokret Odžaka – EPO
32. „Ekopolis“
33. Evropski pokret Niš
34. Evropski pokret u Banatu
35. Forum civilne akcije – FORCA
36. Forum za razvoj civilnog društva
37. Foto-klub „Leskovac“
38. Udruženje građana „Fraktal“
39. Grupa za razvojne projekte – GDP
40. „Hausing centar“ – Centar za unapređenje stanovanja socijalno ugroženih grupa
41. Humanitarno udruženje Roma
42. Kulturno društvo „Mora Ištvan“
43. Ljudi za životinje
44. NALED – Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj
45. Nepušački edukativni centar – RP
46. Novi ekološki pokret „Eko-plan“
47. Novosadski humanitarni centar
48. NVO „Polis fest“
49. NVO „Pravna kuća za inicijative građana“
50. NVO Centar za društveno ekonomski razvoj – CDER
51. NVO „Istina“
52. NVO za zaštitu ljudskih prava i sloboda porodice, dece, žena i muškaraca
„Muška sigurnost – sigurnost za sve“
53. NVO „Prijatelji Brodareva“
54. OCD „Proaktiv“
55. Omladina JAZAS-a
56. Omladina JAZAS-a – Novi Sad

57. Omladinski kreativni centar
58. „Pomoć deci“
59. Prijatelji dece Novog Beograda
60. Prijatelji dece opštine Voždovac
61. Prijatelji dece Zemuna
62. „Pro hendikep Srbija“ Organizacija civilnog društva za socijalnu i poslovnu OSI Srbije
63. Regionalni centar „Mobing“
64. Savet Roma za međunarodnu saradnju Srbije
65. Savez inženjera i tehničara Srbije
66. Savez nezaposlenih Beograda
67. Savez pronalazača Srbije
68. SFS centar
69. Udruženje „Crna suma“
70. Udruženja građana „Šansa“
71. Udruženje „Lužnica – moja kuća“
72. Udruženje „Na pola puta“
73. Udruženje „Škola za opstanak“
74. Udruženje „Zeleni krug“
75. Udruženje građana „Aktivna Fruška“
76. Udruženje građana „Althea“
77. Udruženje građana „Duga“
78. Udruženje građana „Kormilo“
79. Udruženje građana „Mladost“
80. Udruženje građana „Pluća ledene stene“
81. Udruženje građana „Savest Novog Sada“
82. Udruženje građana „Snaga prijateljstva – Amity“
83. Udruženje građana „Vizija“
84. Udruženje građana „Ekobečej“
85. Udruženje građana „Kreativnost za poneti“
86. Udruženje građana nosilaca pekarske delatnosti i nosilaca obrazovnih institucija iz Južnobačkog okruga „Pekos“
87. Udruženje građana „Roditelj“
88. Udruženje građana „Rodna gruda“

-
-
89. Udruženje građana „Vido“
-
90. Udruženje građana za demokratiju i građansko obrazovanje „Građanske inicijative“
-
91. Udruženje građana za ruralni razvoj „Euro-Bačka“
-
92. Udruženje Jevreja i njihovih prijatelja „Shalom Tora“
-
93. Udruženje majki i žena „RASanka“
-
94. Udruženje Makedonaca šumadijskog okruga „Tatkovina“
-
95. Udruženje „PAVLOS“
-
96. Udruženje „Pravo gore“
-
97. Udruženje preduzeća za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje
osoba sa invaliditetom Republike Srbije UIPS
-
98. Udruženje invalida CDP, ostalih invalidnih lica i starih osoba Titel – „Prijatelji Titela“
-
99. Udruženje prosvetnih radnika „LOGOS“
-
100. Udruženje radnika bezbednosti Republike Srbije
-
101. Udruženje Roma Braničevskog okruga
-
102. Udruženje romskih studenata
-
103. Udruženje samohranih majki Niš
-
104. Udruženje samohranih roditelja i jednoroditeljskih porodica „Zajedno“
-
105. Udruženje SM „Omladinski centar“
-
106. Udruženje „Volonterski centar“
-
107. Udruženje za lokalni razvoj Kamenica
-
108. Udruženje za očuvanje i negovanje vinčanske kulture „Neolit“
-
109. Udruženje za podršku osobama ometenim u razvoju „Naša kuća“
-
110. Udruženje za pomoć MNRO Zvezdara
-
111. Udruženje za pomoć osobama ometenim u razvoju „Živimo zajedno“
-
112. Udruženje za zaštitu životinja i razvoj građanske svesti „Feniks“
-
113. UG „Zajedno zajedno“
-
114. UG „Evo ruka“
-
-

Pristupnica

ETIČKI KODEKS ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA

Ovim potvrđujemo da .....

(Naziv organizacije)

prihvata principe i pravila *Etičkog kodeksa organizacija civilnog društva*

i da će se u budućnosti pridržavati Kodeksa u svom radu.

Sedište organizacije .....

Kontakt informacije: Tel: ..... Fax: ..... E-mail: .....

Osoba zadužena za pružanje informacija o poštovanju Kodeksa

E-mail: ..... Web stranica: .....

Potpisnik Kodeksa ispred organizacije

.....

MP

U.....,....., 2013.

Funkcija – ime i prezime

Beleške/Komentari

A series of horizontal dotted lines for writing notes or comments.

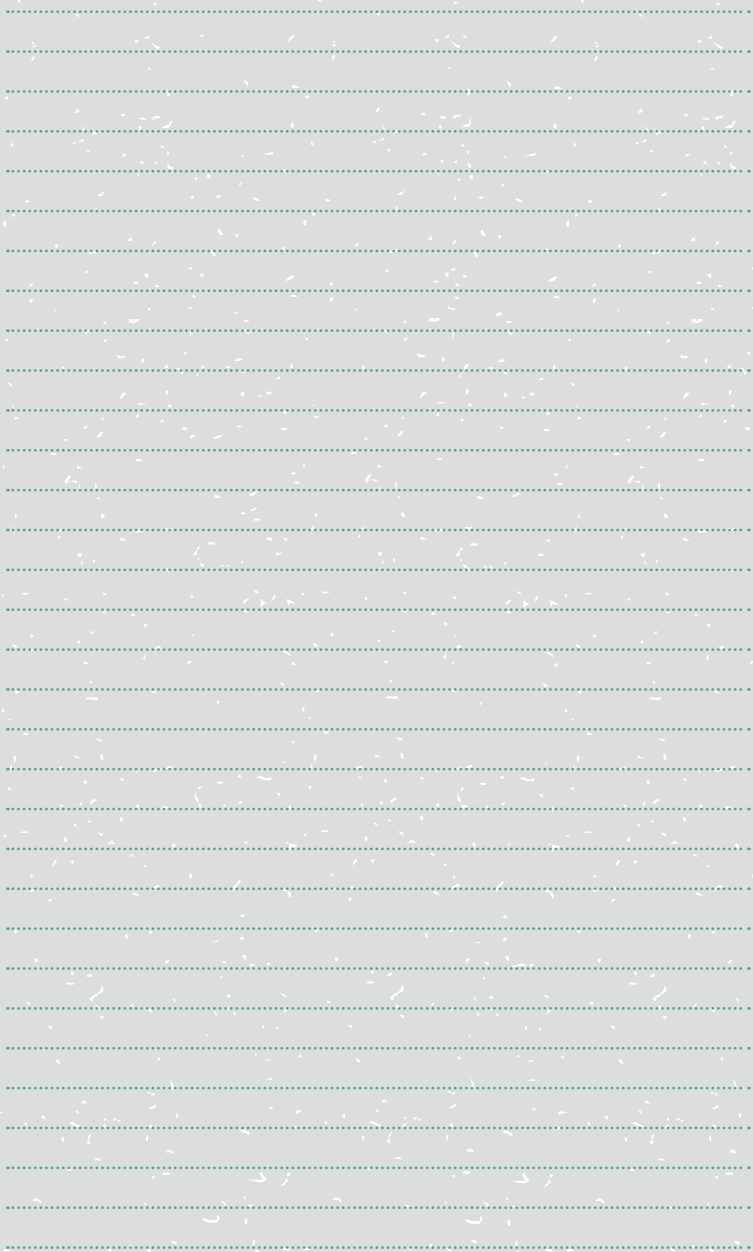

Beleške/Komentari

A series of horizontal dotted lines for writing notes or comments.

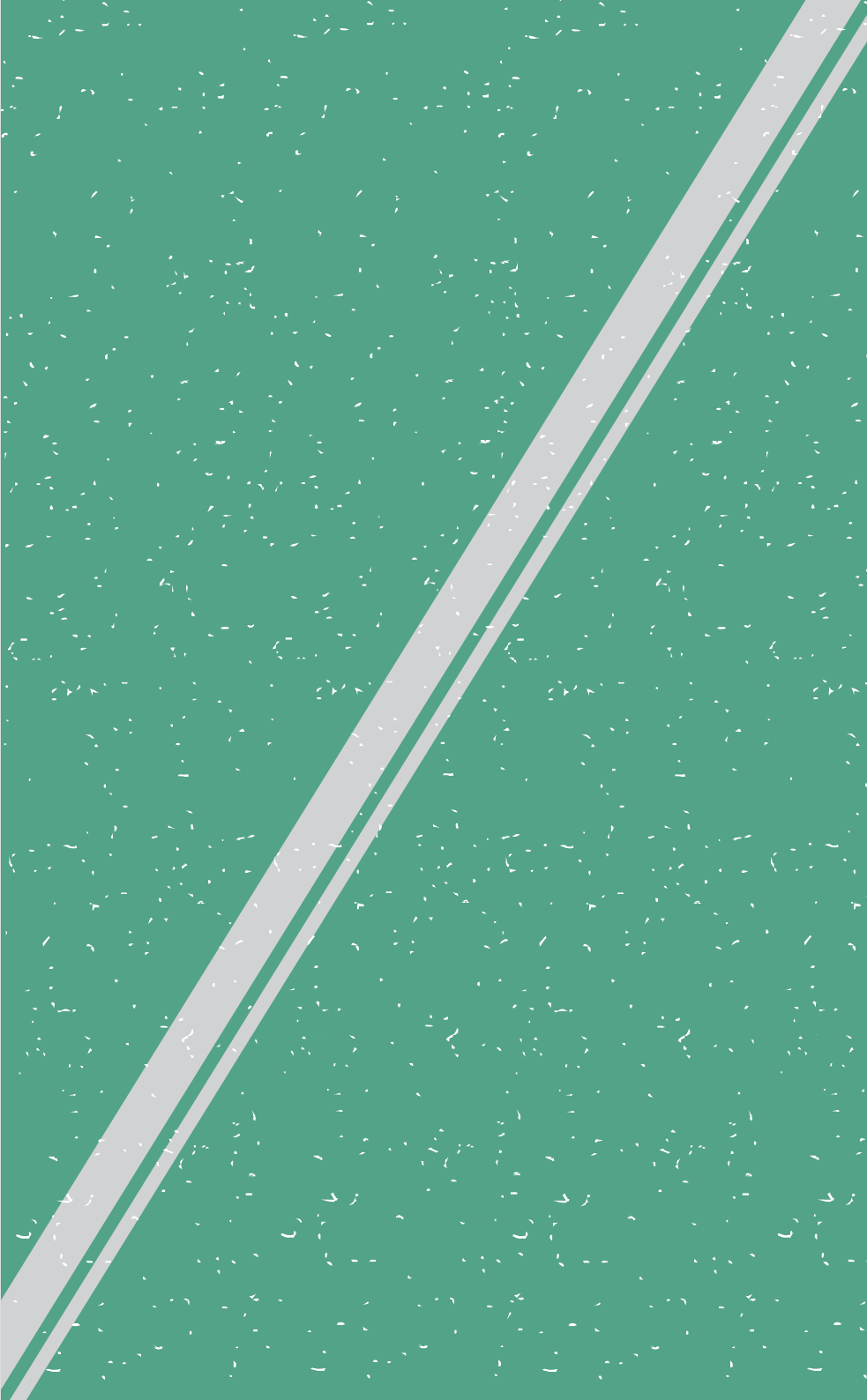

Beleške/Komentari

A series of horizontal dotted lines for writing notes or comments.

Gradanske Inicijative

